Sari Raassina

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa olevaa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä covid-19-epidemian, että soveltamiskriteeriä tartuntaryppäiden osalta tarkennettaisiin siten, että pykälän mukaisen päätöksen tekeminen edellyttäisi, että alueella olisi todettu merkittäviä tartuntaryppäitä, jotka aiheuttaisivat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Pykälästä poistettaisiin lähikontaktin tarkka määritelmä sekä soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Kuntaliitto kannattaa muutosta.

Kuntaliitto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetut muutokset vaikuttavat kuntiin kahdessa eri roolissa, sekä tartuntatautilain mukaisina viranomaisina että sivistyspalveluiden järjestäjinä ja tuottajina.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa joustavampi ja kulloiseenkin epidemiatilanteeseen paremmin mukautuva päätöksentekomekanismi. Sen tavoitteena on mahdollistaa nykyistä paremmin alueellisen epidemiatilanteen ja alueen rokotuskattavuuden huomioiminen osana päätöksentekoa ja mahdollistaa näin myös oikeasuhtainen ja vain todelliseen tarpeeseen perustuva päätöksenteko.

Esitetyt muutokset parantaisivat toteutuessaan julkisten toimijoiden, elinkeinonharjoittajien ja kolmannen sektorin mahdollisuuksia tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämiseen sekä kansalaisten mahdollisuutta harrastaa ja osallistua. Siten sillä olisi positiivisia vaikutuksia sosiaalisiin suhteisiin, osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen sekä mahdollisuuksiin päättää nykyistä väljemmin omasta ja perhe-elämästä.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Epidemian leviämistä estävien toimenpiteiden (hygienia, maskit ym.) toteuttaminen ja rajoitusten noudattaminen ovat jatkossakin keskiössä covid-19 pandemian hallinnassa. On todennäköistä, että ihmiset toteuttavat ohjeita tunnollisemmin, jos he pitävät rajoitustoimia oikeasuhtaisina. Siksi rajoitusten maltillinen purkaminen voi jopa lisätä esim. maskien käyttöä ja siten osaltaan hallita kontaktien lisäämisestä väistämättä kasvavaa riskiä.

Kuntaliitto haluaa kuitenkin korostaa, että yksittäisten ja väliaikaisten pykälämuutosten ohella on tärkeää ottaa kiireellisesti käyttöön myös koronapassi osana terveysturvallisuutta edistäviä toimenpiteitä.

Koronapassi mahdollistaisi joustavamman tavan järjestää tapahtumia ja esitystoimintaa. Vakiintuneita ja toistuvia liikunta-, urheilu- ja kulttuuritapahtumia ja esitystoimintaa järjestetään ammattimaisesti eri puolilla Suomea erilaisissa olosuhteissa ja tiloissa. Koronpassin käyttöönotto lisää keinovalikoimaa, jolla voidaan tukea sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista sekä lisätä taloudellisesti kannattavaa tapahtuma- ja esitystarjontaa. Passi ei sellaisenaan sovellu lakisääteisiin palveluihin kuten yleisten kirjastojen palvelut tai lasten ja nuorten liikunta-, urheilu- ja kulttuuritoiminta.

Vaikutukset kuntiin

Kuntaliitto kiinnittää huomiota, että päätöksenteossa paikallinen harkintavalta lisääntyy ja vastuu korostuu. THL:n merkitys päätöksenteon tueksi tuotettavan tiedon välittäjänä kasvaa.

Kuntaliitto korostaa, ettei kunnille saa syntyä korvausvelvollisuutta tartuntatautilain mukaan päätettyjen rajoitusten seuraamuksista.

Kuntaliitto huomauttaa, että esitys jättää runsaasti tulkinnanvaraa pykäläehdotusten soveltamisessa mm. merkittävän tautiryppään ja eri tilojen ja niiden käyttötarkoituksen soveltuvuuden määrittelyn osalta. On olemassa riski, että maamme eri alueilla sekä kuntien että aluehallintovirastojen tulkinnat ja päätökset poikkeavat toisistaan ja näin ollen myös eri toimijoiden yhdenvertaisuus vaarantuu.

Lähikontaktiin määritelmän poistamisen myötä viranomaisen tulee päätöksessään selostaa, mitä lähikontaktilla kussakin tilanteessa tarkoitetaan. Tämä voi johtaa erilaisiin tulkintoihin lähikontaktista

viruksen leviämisen estämiseksi. Tästä syystä alueellisten viranomaisten tulisi olla yhteydessä keskenään yhdenvertaisuuden turvaamiseksi ja kuulla rajoitusten kohteena olevia toimijoita.

Erityisesti alueellisen ja paikallisen harkintavallan lisääntyessä aluehallintovirastojen ja kuntien väliset toimivaltasuhteet edellyttäisivät tarkennusta. Hallituksen ehdotus ei selvennä riittävällä tavalla, millä perusteella aluehallintovirasto voi tehdä alueellisen päätöksen usean kunnan alueella silloin kun alueen kunta tai kunnat ovat jo toimivaltaisina viranomaisina tehneet omat päätöksensä.

Kuntaliitto katsoo, että esityksessä tulisi arvioida aluehallintoviraston ja kuntien päällekkäisten toimivaltuuksien vaikutuksia.

SUOMEN KUNTALIITTO

Sari Raassina
Hallintoylilääkäri

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi